מגדלור
יעוץ חינוכי רב תחומי
בהכוונת הרב אברהם מנחם אייזנבאך

'הרב פירר'
של עולם החינוך והנפש

כיצד ייתכן שדווקא במקום שבו מתעצבת נשמתו של דור העתיד אנו נתקלים לא אחת במציאות המלמדת על שטחיות מופלגת והיעדר חשיבה מושכלת? • **ערב חג הפסח תשע"ט נועד 'המבשר' לשיח חינוכי מעמיק ומרתק עם השם החם ביותר בעולם החינוך והנפש, הרב אברהם מנחם אייזנבאך, יועץ חינוכי בכיר ורב־תחומי ומנהל ומייסד המרכז 'מגדלור'** • מהו שורש הבעיות החינוכיות, כיצד 'נינעל עליהן', ובאיזו מתכונת נוביל אותן לפתרון המושלם?
ארבע קושיות והגדה בהירה אחת - והגדת לבנך - גרסת מגדלור'

יונתן ליפשיץ

שלמה חיים, בן ה-16, תלמיד אחת הישיבות החסידיות בירושלים, היה תלמיד ציינתן וממושמע אך בעל יכולות למידה מוגבלות. בעגה הישיבתית נהוג להציבו תחת קטגוריית "ראש חלש". אבל ראש חלש לא היה לו. להיפך. בהוויות העולם הזה הוא דווקא הבריק. כשמגיד השיעורים ניסה להאהיב עליו את מתיקות התורה - הוא התרחק. המשגיח זימנו לשיחות סדרתיות. הבחור ישב מולו עם אוזניים כרויות אך עם לב אטום.

בתקופה שבה המודעות החינוכית רווחת - זה השלב לעדכן את ההורים. אביו של שלמה חיים, אדם קשה יום העמל לפרנסתו מצאת החמה ועד שקיעתה, מיהר לפתוח את הכיס לטובת לימוד משותף של אחד מאברכי הכולל המקומי עם בנו יקירו. האברך הלמדן המשיך לשקוד על תלמודו רק שהפעם עשה זאת בצוותא עם עלם החמדות.

בחודשים הבאים שב השקט לשרור בין כותלי הישיבה כשכל הצדדים מרוצים: המשגיח שמח על החבורותא הצמודה, מגיד השיעורים השליך יהבו על האברך, האברך הרביץ משנתו בפני הבן יקיר בתמורה להכנסה הצדדית המכובדת, האב קיווה שכמו תמיד הכסף יסדר הכל, ועלם החמודות עלו וצהל על שסוף סוף "ירדו ממנו" והותירו אותו בשקט להתמודד לבד עם לחציו הפנימיים.

חלפו שנתיים וחצי ולצערו של האב הבחור עזב את הישיבה בנסיבות מצערות. האב קיבל את הידיעה בתדהמה מוחלטת. הוא לא הצליח להבין איך יכול להיות שהאברך המוכשר, הנוגע בגאונותו ובאהבת התורה המופלגת שלו, לא הצליח להנחיל לבנו ערכי יהדות מינימאליים, הקניית כישורי לימוד בסיסיים ללימוד גמרא.

ליבו של האב נחמץ. מילא אלפי הדולרים שהוציא מכיסו בדם וביזע רב וירדו לטמיון. כסף הולך, כסף בא. אך מה באשר למאמץ הרוחני הכביר שהושקע בנער החמוד. כיצד נעלמה ההשקעה הרוחנית העצומה שנתן מדם ליבו בילד. היכן התאיידו להן השעות היקרות שהעביר עם האברך ובאורח בלתי מוסבר לא עשו רושם על בנו יקירו.

בירור קצר העלה את האמת המרה. המפגשים בין האברך לבחור הישיבה התקיימו על בסיס שבועי במקרה הטוב. היו חודשים בהם פקד הבחור את שולחנו של האברך אחת לחודש ורק לאחר הפצרות מרובות מצידו של האברך. בשלב מסוים הוא נזרק מהישיבה לאחר שנתפס בהתנהגות שאינה הולמת בן ישיבה שומר תורה ומצוות.

בלב כואב ולאחר עוגמת נפש מרובה הגיע האב למשרדי 'מגדלור' וביקש עזרה וסיוע. את פניו קיבל היועץ החינוכי ומייסד המרכז הרב אברהם מנחם אייזנבאך שערך עמו היכרות ראשונית. השיחה נפתחה בפרטים טכניים כגילו, השתייכותו הקהילתית ועברה לעסוק בקשייו, התמודדויותיו, סיגו עם הצוות הישיבתי, ועד לביעותיו הבריאותיות והחסכים הנפשיים - אם הם קיימים ברמה זו או אחרת.

לאחר שיחה קצרה עם האב התברר כי הילד התייתם מאמו כשנה לפני שנכנס לישיבה. הרב אייזנבאך ביקש לממש את הדופק ולהבטיח שהמוקש לא טמון בסיפור המשפחתי הטראגי. אולם בחלוף הדקות התברר הבעיה במלא מערומיה: פטירתה של אמו בנסיבות טרגיות חוללה שמות בשלמה חיים. הוא התקשה להכיל את הטרגדיה שפקדה את משפחתו, ויותר מכך את החלל שנפער בליבו בהיעדרה של אמו אליה היה קשור בעבותות של אהבה.

אט אט הוא החל להיסגר חברתית. להינעל רגשית כלפי סובביו. הלימודים היו ממנו והלאה. הוא רצה ללמוד, ביקש את שאהבה נפשו עד לפני שנה קודם לכן, ייחל להוויות אביי ורבא ולקושיות עוקרי ההרים של רבי זירא. רק רצה להתענג על ה'. אבל המכה הנפשית היתה חזקה ממנו. הוא התקשה לגבור על הגעגועים העזים לאמו ואלה שאבו אותו כלפי מטה, דרדרוהו למקום לא מודעים, הרחק הרחק מעולמה של תורה.

הרב אייזנבאך והצוות המטפל לא איבדו זמן. תחילה אובחנה התופעה באמצעות כלי אבחון מקצועיים. לאחר מכן שובץ שלמה חיים לטיפול ייעודי-רגשי. במקביל נבחר אברך שהותאם במיוחד למשימה הרגישה כדי ללוותו.

לאחר הפצרות ומסע שכנועים לא פשוט, שוכנע שלמה חיים לחזור לישיבה במתכונת מסוימת לצד לימוד יומיומי עם האברך החדש. הישיבה המשותפת של השניים כללה תמהיל של שיחות נפש, הקניית כישורי למידה ולמידה מאתגרת.

ההפתעה היתה עצומה. לאחר שמונה חודשים שלמה חיים הפך לאחד מחשובי הבחורים בישיבה המפורסמת. שנה נוספת חלפה, והאברך נפרד ממנו לשלום לאחר שהבין כי מטרתו הושגה. שלמה חיים החל להצמיח כנפיים והחל לפרוח בכוחות עצמו לתפארת הוריו ומוריו. לפני כשנה, בסייעתא דשמיא מרובה, הוא הקים משפחה לתפארת.

"הסיפור הזה, אותו ליוויתי לאורך כל התקופה, חרוט על לוח ליבי באותיות של אש", מספר הרב אייזנבאך בשיחת חג מיוחדת ל'המבשר'. "הוא הצליח להיחקק בליבי ולהמחיש בצורה הנהירה ביותר את ערך פעילות 'מגדלור' ולהגדיר באופן המיטבי ביותר את חיוניות ההשתקעות שלנו בעולם הישיבות".

לאורך כל השיחה תוהה הרב אייזנבאך בדבר היעדרה של המודעות בקרב ההורים שאינם נותנים דעתם באופן מספק אודות התאמת הישיבה המתאימה לבנם יקירם בט־רם שנת הלימודים.

"היכן ההתאמה החינוכית? היכן ההתאמה לרמה הלימודית? היכן שיקול הדעת המתבקש של ההורים אודות אופיה של הישיבה מול אופיו של הילד או הבחור? היכן הקשיים ההתנהגותיים האם קיימים או לא? היכן שאלת התמהיל הקיים בישיבה הרלוונטית? היכן השאלות הבסיסיות שאנחנו אמורים לשאול בטרם נשבץ את הנשמות אותן גידלנו בכפפות של משי במשך שנים?", הוא תוהה.

"איך יכול להיות שדווקא במקום שבו מתעצבת נשמתו של דור העתיד אנו נתקלים לא אחת במציאות המלמדת על שטחיות מופלגת והיעדר חשיבה מושכלת. איך ייתכן שדווקא בתחום הכל־כך רגיש ומסוכן, בשנים הכי קריטיות לעיצוב האדם, אנחנו מרשים לעצמנו לעשות הנחות ולה־סתפק במדיניות של עמימות. של ערפל כבד. של הדחקה 'שיהיה טוב' כי תמיד יהיה טוב - במקרה הטוב, ובמק־רה הפחות להפקיד גורל ילדינו בשיבוץ נטול התאמה מקצועית?".

הרב אייזנבאך המשיך להלום מנהמת לבו. "בעל ההגדה, כבר לפני מאות שנים, לימד אותנו על הצורך החיוני בשדה החינוך להבדיל ולהגדיר בין אחד לשני, ללמוד את צרכיו, משאלותיו ושאלותיו של כל אחד ואחד וכדי להשיב טוב יותר על השאלות. כנגד ארבעה בנים דיברה תורה: החכם, הרשע, התם ושאינו יודע לשאול. לחכם בעיה משלו ות־שובה משלו, כך לרשע ולכל השאר. תשובת החכם לעולם לא תהלום את שאלת התם, והמסר המועבר לרשע ייפול על אוזניים ערלות לו יונח בפני זה שאינו יודע לשאול. לכל אחד שאלה משלו, תשובה משלו, טיפול מיוחד משלו. רק כך זה אמור לעבוד.

"מה שכל־כך מובן לנו ופשוט בבואנו לרכוש דירה, לחפש שידוך לילד, לפתור בעיה רפואית ל"ע או לרכוש מכונית, משום־מה פחות מובן לנו בבואנו לשבץ סיוע לימודי לבנינו הצעיר בישיבה. באופן אבסורדי לחלוטין, ההיגיון של הורים רבים מניח שכולם רואיים לכולם. התו־פעה הזו חייבת לקבל תפנית. פשוט חייבת".

התחנה האחרונה

קצת רקע אודות השם החם ביותר בעולם החינוך והנפש - הרב אברהם מנחם אייזנבאך. הרב אייזנבאך הוא יועץ חינוכי בכיר - רב־תחומי ומנהל ומייסד המרכז 'מגד־לור' - המרכז לייעוץ חינוכי רב־תחומי המנוהל בהכוונתם ובליווים האישי של גדולי ישראל. בנוסף לכף משמש הרב אייזנבאך אף כמשגיח רוחני בישיב"ק סאטמאר בבני ברק.

מזה שנים עוסק הרב אייזנבאך בעולם החינוך והנפש ובהכוונה פרטנית וכוללנית של הורים ורמ"מים פרטיים, מל־מדים ואנשי חינוך. לאורך השנה הוא מלווה סביב השעון מאות בחורים וילדים בצורה פרטנית, מטפל ויועץ חינוכי במוסדות חינוך רבים בבני ברק.

בשל ידיעותיו הנרחבות בשדה החינוך והכרת השטח הישיבתי מקרוב, מנהלי מוסדות והורים לתלמידים נעזרים בו לטובת שיבוץ ילדיהם לישיבות, ולאחר ייעוץ והתאמה מקסימאלית של הבחור או הילד העולה זה עתה לישיבה קטנה. במסגרת עבודתו הוא אף משמש כמאבחן רגשי, ומ־עת לעת מעביר הרצאות, סדנאות והכשרות בתחום החינוך והנפש.

על השולחן לצדו ממוקמת ערימת דפים שהוגשה באותו בוקר לטיפולו. מדובר במקרים קשים מעשרות ישיבות שהובאו לטיפולו וזוכות לטיפולו המסור. בעולם הישיבות יש המכנים אותו 'הרב פירר של עולם החינוך והנפש', אבל הוא בוחר להצטנע.

"אני עוסק בתארים או בדימויים ואנחנו לא כאן כדי לקדם מכירות. אנחנו כאן כדי לחולל את השינוי בעולם הישיבות. לחולל את המהפך במודעות של ההורים, ברע־נון תפיסת החינוך של עולם הנער החרדי. זה מה שאנחנו עושים מדי יום וזוכים ב"ה לסייעתא דשמיא מרובה", הוא אומר.

"אני כאן כדי לטפל בשטח האפור, שלדאבון הלב אמור היה להיות קידמת הבמה אצל כל הורה ומחנך אך נדחק לקרן זווית בשל טרדות הזמן. אני נמצא כאן כדי להעניק מענה להורים שמוציאים עשרות אלפי שקלים על טיפולים ורק מעמיקים את הבלבול והתסכול. אני נמצא כאן כדי להבריא נשמות, כדי להביא נפשות לייעודן הנכון בעולם הישיבות".

לשם כך, הוא מבהיר, מומלץ לבצע 'אבחון התאמה' בטרם יבצע הילד או הבחור את צעדו הראשון בעולם הישיבות. "ב"ה, בשל ניסיוני רב השנים, מאות הורים מגיעים אלי להתייעץ ולבצע 'אבחון התאמה', וכדי לקבל החלטה מושכלת לאיזו ישיבה או לאיזה ת"ת יש לשבץ את ילדיהם. מבחינתי, זה א"ב של הורה הדואג לעתיד בנו".

בזכות קשריו והאמינות הגבוהה שראשי הישיבות והמנהלים נותנים בו, הורים מצליחים להגיע ערב שנת הלימודים עם חיוך על פניהם בידיעה שהם נתנו את הטוב ביותר לילדיהם.

"אדגיש: איני משבץ בתמורה לכסף. אני מקבל הצעות מכל הכיוונים ערב פתיחת שנת הלימודים - אך אני משחרר את כולם. אני מסרב לקחת שקל על כך. איני סוחר נשמות. ב"ה אני מצליח להכניס ולשבץ מאות בחורים מדי שנה במקומות שאילולא ההתערבות שלי לא היו מתייחסים אליהם", הוא אומר ומבהיר: "כל פעולותיי נעשות בהכוונת גדולי ישראל".

אני שואל את הרב אייזנבאך מה מייחד אותו, מה מייחד את הארגון שהוא עומד בראשותו. הוא בוחר לפתוח בסיפור.

"לפני בערך תשעה חודשים, במהלך הקיץ האחרון, נכנס אלי עלם חמודות בשם יוסי מאחת הישיבות המר־בילות בבני ברק. בפעם הראשונה שנכנס אל החדר הוא היה מרוסק למדי. המבט הכבוי בעיניו סיפר סיפור עגום במיוחד. מסלול תחתחתים ארוך מאחוריו, הוא נזרק מכמה ישיבות, ושבר את השיאים השליליים של עצמו פעם אחר פעם. הוריו היו על סף ייאוש, ומוריו לא הצליחו להגיע אל חקר העניין. ניסיתי להתחקות אחר הבעיות שהוא תיאר.

איך ייתכן שדווקא בתחום הכל כך רגיש ומסוכן, בשנים הכי קריטיות לעיצוב האדם, אנחנו מרשים לעצמנו לעשות הנחות ולהסתפק במדיניות של עמימות. של ערפל כבד. של הדחקה 'שיהיה טוב'. הרב אייזנבאך בראיון מעמיק עם 'המבשר'

למה זה קורה לו? מדוע זה הולך לו כל־כך קשה? מה חסר לו בחייו? מדוע אינו יכול להיות מוצלח כמו אחיו?

"יוסי היה שבר כלי. הוא לא עמד בציפיות הוריו ומוריו, וגרוע מכך: הוא לא עמד בציפיות הבסיסיות שלו מעצמו. הוא היה קרוב מאוד להרמת ידיים. רגע לפני ההרפיה הזו אל תוך קהות חושים וחושך עתידי מוחלט. וזאת היתה הבחירה הקלה והכמעט מתבקשת: להתייאש ולצלול בשווין נפש אל התהום ולאן שתיקח אותו.

"הוריו סיפרו לי שהוא עבר אבחונים מקיפים במטרה לשלול בעיות והפרעות, ניסו כל מיני טיפולים וחיזוקים. חונכים הוצמדו אליו ומכוני חינוך חרשו את התיק שלו, אבל יוסי לא הצליח לטפס אל הגלגל. לעלות על הרכבת. להתקדם במסלול הרגיל. הוא היה עייף מכל זה. עייף מל־נסות עוד. כצעד אחרון בהחלט, בלי הרבה תקוות וציפיות, הוא נכנס ל'מגדלור'. וכאן הספינה החלה לראשונה לשנות כיוון.

"מטרתי אחת", הוא מבהיר. "להביא את הבחור או הילד לתחנה הסופית שלו בשדה החינוך או הנפש. אני פוגש הורים מבולבלים שבעי המלצות, שבעי הבטחות. נערים שלא יודעים מהו הטיפול המתאים עבורם, לעתים בשל היעדר התייעצות נכונה, לעתים בשל 'עודף התייעצות' עם גורמים לא רלוונטיים. אני מעניק להורים את התחנה האחרונה".

הפידבק העצום שזורם מכל המוקדים אל מרכז הייעוץ חינוכי 'מגדלור' באופן כללי, ואל העומד בראשו - הרב אברהם מנחם אייזנבאך באופן אישי, מלמדים בהכרח שיש כאן בשורה שבהחלט ראוי להביא אותה אל קדמת עולם הייעוץ החינוכי בדרך התורה.

בשורה זו עתידה להפיח תקווה מחודשת ולשנות לטובה את חייהם של המוני חניכים, בחורי ישיבות המ־תמודדים עם שלל התמודדויות, מבחינה חברתית, רגשית, נפשית, התנהגותית וקוגניטיבית. בדור התזזיתי והמאתגר שלנו לא פשוט למצוא את הדרך לטפל בהצלחה בבעיות הללו.

התיקון השלם

כיצד כל זה קורה, אני שואל אותו. כיצד הוא מצליח לאתר את הבעיה, לאבחן אותה, 'להינעל' עליה, להתאים טיפול וללוות אותה עד לפתרונה המוחלט.

ברוכים הבאים למודל A.M.A אותו פיתח הרב אייזנ־באך במשך שנים. המודל שנוסה על מאות מקרים הן בת־חומי החינוך והנפש והן בשאר תחומים הקשורים לקידום כל מטרה שלנו בחיים, וחולל מהפך בעולם הישיבות.

ספר לי כיצד גיבשת את המודל המהפכני, אני מבקש לדעת. הרב אייזנבאך נעתר בשמחה.

"כשהייתי נער צעיר חילקתי את העולם לשתי קטגוריות.

על השולחן לצידו ממוקמת ערימת דפים שהוגשה באותו בוקר לטיפולו. מדובר במקרים קשים מעשרות ישיבות שהובאו לטיפולו וזוכות לטיפולו המסור. בעולם הישיבות יש המכנים אותו 'הרב פירר של עולם החינוך והנפש', אבל הוא בוחר להצטנע.

אלה שסובלים ואלה שמזלם האיר להם, וכמו שנהוג לכנות היום 'אלה שהולך להם טוב בחיים'. כשגדלתי קצת הבנתי שכולם מתמודדים, רק שהחלוקה שונה: אלה שמתמודדים וממשיכים להחזיק מעמד ואלה שלא שורדים ונופלים. רק שבשביל לשרוד צריך לדעת מול מה אתה עומד, לבדוק יכולותיך ולצעוד לפתרון.

"בדיוק בשביל זה הקמתי את מרכז מגדלור בהכוונתי ובעידודם והדרכתם של גדולי הדור וראשי הישיבות. במג־דלור אנחנו מלמדים כיצד לזהות את הבעיה, להגדיר אותה, לפענח את הקשיים הסובבים אותה, למקד לה את הטיפול הנכון וללוות אותו עד לשלב הסופי - שלב הפתרון".

הרב אייזנבאך, שבמשך שנים רבות לומד ועוסק בת־חום הייעוץ החינוכי, בהכוונת רבותיו גדולי תורה, ומוריו מחנכים ומלומדים ידועי שם בענייני הנפש ומורכבויותיה - השילוב הזה, בצירוף הניסיון הרב הביאו אותו להקדיש פרק חיים שלם לחקור את בסיס תורת הלכי הנפש המשפי־עה על כל התנהלות האדם במובן הרגשי, הנפשי והמעשי.

"חשוב להדגיש: לא תמיד הבעיה המאפיינת את בחור הישיבה היא בעיה לימודית או נפשית. אנשים השרויים במצוקה אינם מדברים רק על ההיבט הכלכלי או הרוח־ני. לעתים אנו מתקשים למצוא את המטרה לשמה באנו לעולם.

"כל אדם נולד עם שאיפות. עם משהו שהוא טוב בו. פגשתי בחיי אינספור אנשים אומללים ששנים מנסים ולא מגיעים ליעדים עליהם חלמו בצעירותם. קל לנו לשער עד כמה הם כאובים ומשם הם נופלים לדיכאון וכל מרעין בי־שין. הסיבה היא אחת: איננו מצליחים לאתר את הדברים בהם אנו טובים, את הכישורים הבסיסיים שלנו, את הייעוד שלנו.

"לכל אדם משימה משלו. אין אחד שלא הגיע לעולם עם משימה ייחודית אליו. התפקיד שלנו הוא לגלות את המשימה המצויה בנו ולהביאה לידי ביטוי. ביטוי ברוח־ניות, ביטוי בעולם הגשמי. כולנו נולדנו כך. זוז העבודה של כל אחד ואחד מאתנו.

"לעתים ישנה נטיה לזלזל ביעדים שהוענקו לנו ממרומים. זו חשיבה מעוותת. בורא העולם נתן לנו כלים ויכולות מופלאים כדי להתמודד עם החיים. כדי לכבוש יעדים. כדי שנוכל להשתמש בהם ולהגיע לפסגות עד אין סוף. פסגות ברוחניות ובגשמיות, כל אחד כפי שיועד לו מלמעלה. כשאדם זורק את הכלים הללו ומבכר שלא לה־שתמש בהם, פוכר ידיים לשני הצדדים, ופולט: 'עס וועט זיין גוט' - הוא חוטא לתפקידו בעולם. הוא בעצם משליך ארצה את הכלים שהוענקו לו מלמעלה.

"בורא העולם העניק לנו רצונות אדירים ויכולות עצר־מות להגיע לאינספור מקומות, לממש עד אינספור מאוויים, ולשם כך הוא העניק את היכולת לתכנן את עצמנו, להתוות לנו את הדרך, את הדרך אותה נציב מול עינינו בדרך אל המטרה הנכספת; ולאורה נלך, צעד אחר צעד, פרק אחר פרק, עד להגעה אל ליעד.

"יתירה מכך: אם לא נצל את מה שיש לנו הרי שזו מעי־לה בתפקיד. אדם לא יכול לחיות 120 שנה ולא להשתמש בכל הכישורים שלו. כשהאדם יוצא לעולם העשיה ומפתח את הכישורים בצורה נכונה הוא הופך לתועלתי ואפקטיבי בצורה מדהימה. לפעמים רואים אנשים שיש להם ידע מקיף ורחב אבל בגלל שהם לא פיתחו את היכולות הללו - הידע שלהם לא מקדם אותם לשום מקום. הכישורים הללו חשובים לא פחות מידע מקצועי. היכולות הללו ניתנות לפיתוח בכל גיל ובכל מצב. זה מצריך ראש פתוח ונכונות לבצע שינויים".

הרב אייזנבאך שולף מצלמה מכיסו ומדגים: "קניתי מצלמה בחנות מצלמות, אך למחרת אני חוזר ומספר שהמצלמה לא עובדת. מה יכולה להיות הסיבה לתקלה?

"בסופו של יום המטרה של המודל שלנו הוא לפצח את המחסום האישי שלך להבין מה הם המאפיינים שלך, מה הן הוראות ההפעלה בכדי להגיע למטרה, לייעוד השלם והסופי וכיצד לצעוד אליו בבטחה", הוא מסביר.

האפשרויות הן שלוש: המצלמה פגומה, לחילופין איני מכיר את הוראות ההפעלה, או שלא שמרתי על הוראות היצרן.

"אמת. יש בעיות מובנות ל"ע שהן מגיעות מ'בית החרושת' - מלידה רח"ל. אך רוב מוחלט של הבעיות הן בשל 'חוסר ידע כיצד להפעיל את המכשיר, הן נובעות בשל 'חוסר פיתוח והפעלה לא נכונה'. או לחילופין, שי־מוש לא תקין במכשיר. איתור והתאמה יפתרו את הבעיות על נקלה. פשוט וחלק".

שיקוי פלאים

בשנים האחרונות הפך הרב אייזנבאך לכתובת הטב־עית לאתגרים מורכבים כגון אלה. עם הזמן הוא גיבש וסלל דרך שמגלה את הנקודה המחברת של כל תהליכי הנפש המסועפים אצל צעירי הציבור שלנו, כאשר לנגד עיניו עומדת המשימה: למצוא את השורש הפנימי המניע במקום לטפל בסימפטומים.

במהלך השנים האחרונות פיתח ושכלל הרב אייזנבאך את השיטה, ותוך־כדי תנועה היא נוסחה על מאות נערים ובחורים שהגיעו אליו עם מגוון דילמות וקשיים מכל התחומים. והתוצאות מדברות בעד עצמן.

לפתע נפתחה עבור כל הצעירים שחשו לכודים במבוי סתום דלת סתרים במעמקי נפשם. הם גילו, במהלך המפ־גשים וככל שהטיפול התקדם, כי הבסיס לכל הוא המוקד בתוך הנפש פנימה. כל השאר הם תסמינים ותוצאות. וב־רגע שטיפלו בתשתית הנפשית הבסיסית ביותר, המניעה ומשנעת את כוחות נפשו הפנימיים של האדם, איך דרך אחרת לומר זאת: הם גילו את האור מחדש בחייהם...

המשוב הנרגש שהחל לזרום אל הרב אייזנבאך מהורים ומחנכים בקילוח שרק הלך וצבר תאוצה, הבהיר לו כי אכן יש כאן בשורה רעננה שטרם הייתה כמוה. יש כאן קוד מקצועי רב־מערכתי שעשוי להביא מזור לכל־כך הרבה התמודדויות.

היה ברור שאי אפשר להשאיר את שיקוי הפלאים הזה בתחום המקומי. הבשורה התפשטה במהירות. הורים שלפתע קיבלו ילד חדש בבית, ומחנכים שנדהמו למראה השינויים הברוכים והמיוחלים שחלים בתלמידיהם מהם התייאשו כמעט כליל, העבירו את דבר התקווה החדשה, והורים ובניהם להמוניהם החלו להתדפק על דלתו של הרב אייזנבאך. שיטתו סומנה כתכנית עבודה מחודשת ופורצת דרך בכל סטנדרטי עולם הטיפול והייעוץ בתחומי החינוך והנפש.

ככל שחלפו הימים התחוור כי אלפי מתמודדים מזעי־קים את הרב אייזנבאך לשליחות חייו. אי אפשר להישאר בין כותלי החדר הנוח, ולהיות לעזר ל'קליינטורה' האזו־רית המצומצמת. הבשורה הזו חייבת להגיע אל כלל הצי־בור החרדי - שיידע כל מתמודד וכל מי שמבקש לעזור למתמודדים שיש דרך כשרה, מפוכחת ומוכחת - אשר תעניק לו ולקרובים אליו תקווה חדשה ותוחלת רעננה.

השיקולים הללו הם אלה שהכריעו את הרב אייזנבאך לפתח את התכנית, לגבש אותה לכדי סדנה מסודרת, שמו־עברת בכמה דרכים, כל אחד על־פי הצורך והאפשרות.

במהלך המפגש שוחחנו עם תלמידים של הרב אייז־נבאך שתיארו חיים חדשים בכל תחומי החיים. אנשים שהיו חלק מ־12 המחזורים של הקורסים שהוא מעניק במסגרת 'מגדלור' ולא גומרים לספר עד כמה חייהם השׁ־תנו באחת.

"בסופו של יום, המטרה של המודל שלנו הוא לפצח את המחסום האישי שלך להבין מה הם המאפיינים שלך, מה הן הוראות ההפעלה כדי להגיע למטרה, לייעוד השלם והסופי וכיצד לצעוד אליו בבטחה", הוא מסביר.

רב זרועות

הקילומטרז' הרב שצבר הרב אייזנבאך בתחום החינו־כי בא לידי ביטוי בתכניות רחבות ההיקף שחלקן כבר נמ־צאות בביצוע. מחנכים רבים שראו את ההצלחות וביקשו

כך ניצור אמון בין ההורה לבנו

אחת השאלות החינוכיות המעניינות שהוגשו אל שולחנו של הרב אייזנבאך עסקה בקשר שבין אב לבנו. כותב השאלה תיאר מערכת יחסים טעונה ונעדרת אמון בינו לבנו. הרב אייזנבאך התיישב לכתוב תשובה שהפ־כה למסמך חינוכי מפעים. לפניכם התוצאה:

"לכבוד מכון מגדלור, שלום רב!

שמי ר' שלמה (השם המלא שמור במערכת). בני בן השש־עשרה בחור חכם ונבון, רציני ערכי ושואף לגדולות. משום־מה, בשנה האחרונה אני חש כי לאט לאט הקשר בינינו הפך להיות שכני בלבד, וכי הוא מס־תכם בבקשות יבשות כמו: אבא אני צריך כסף... אני צריך כובע חדש... אני צריך שתסדר לי... תעשה לי... בקיצור אני צריך ואני צריך ואני צריך...

ואני שואל: מה עם קצת לשתף את ההורים במה שקורה אתך בישיבה או בחייך האישיים? כלום, שום דבר... ואם רק העזתי לשאול - אוי ואבוי לי, איזה פר־צוף חמרץ וממורמר קיבלתי - רק טענות ובכיות של "שוב חופרים לי כל היום" וכו'.

כעת אני כותב לך הרב אייזנבאך בדמע, לאחר שגמ־רתי אתו סבב קניות, קניתי לו חליפה פרחונית יוקרתית לשבת, ותוך־כדי בחירת הדוגמאות אני מנסה להציע לו דוגמה שלפי דעתי תהיה יפה עליו - הוא לא היה מוכן אפילו לשמוע. לי אסור להציע ולחוות דעה. בלי שום בושה הוא עוד מבקש ממני את הפלאפון, ומול עינייי הוא מחייג לישיבה, אל אחד החברים שלו, מקיים אתו שיחה ארוכה ומפורטת מה הכי יפה ומה הכי מרשים. ואני עומד שם ומתפלץ: ילד שלי, מי משלם עליך, אני או הוא?! הוא דואג לך יומם ולילה, או שזה מישהו אחר?! איפה קצת כבוד, איפה טיפת רגישות, איפה הדרך ארץ?

והתסכול שלי הוא עד לשמים. בשביל מה ובשביל מי אני עובד כל היום? אין לי כבר כוחות נפש, אני מרוסק לחלוטין. הפנו אותי אליך אנשים גדולים, מתוך תקווה אולי אתה תוכל לעזור לי בעניין".

תשובה:

"לכבוד ר' שלמה, שלום וברכה!

הכאב זועק מבין שורותיך, הרבה דם ודמעות מקו־פלות בין המילים הנוקבות, ואני מבין שאינני מבין עד כמה. אך עדיין אני רוצה אם תאפשר לי להאיר במקצת את הערפל בכל העניין הזה, שכמעט ואין אבא שבשלב כלשהו לא מתמודד עם תחושות מן הסוג הזה, כאשר השאלה עולה ובוקעת: בנים שגידלתי ורוממתי, איך הם מתנהגים אלי?

לגופו של עניין, אחלק את תשובתי לכמה נקודות, ואתרחב באופן כללי לנושא זה ולא רק כמענה לשאלה הספציפית הזו, בקיצור האומה.

א. ראשית לכל חשוב להבין שמילת המפתח בנושא הזה הוא אמון. מתוקף ההיררכיה המוטבעת בטבע הבריאה, האב מבוגר מבנו לא רק בשנים אלא גם בניסיון, במבט על החיים ובהבנת הקיום. יש הבדל של דור בין השניים; ובפרט בדור הטכנולוגי של היום, בו הילדים מעודכנים לעתים יותר מההורים בחידושים והתמצאות בשדה הטכנולוגי, מה שגורם להם תחושת עליונות שלא היתה עד ימינו, ובמעגל השני הדבר גם גורם, באופן טבעי, לריחוק מסוים שהוא מבורך בבסיסו, אבל הוא עשוי להידרדר בק־לות לחוסר אמון.

אמון הוא דבר שלא בא בעסקת חבילה, צריך לעבוד בשביל להשיגו, בפרט כשמדובר באמון של ילד במי שדורש ממנו להיות כפוף לדרך חיים ולצורת התנה־גות. והכלל הראשון באמון הוא הבנה. הילד צריך להרגיש שמבינים אותו.

הורה חש באופן טבעי אחריות על בנו, ויש לו רצון כמעט אינסטינקטיבי להעניק לילד את העולם הרו־חני ואת החיים שהוא שואף לחנכו לחיות.

לשם דוגמה, נניח שבחור בא לאביו ומספר לו שהוא אוהב את השירים של זמר פלוני, שאיך נגדירו בעדינות? מקצה הספקטרום ה'חסידי'. האבא המ־זועזע תיכף יאמר: 'הוא? כשאני שומע את שיריו מתעורר בי דפלקס ההקאה... כל־כך רחוק מאתנו'.

מה מרגיש הילד למשמע תגובה כזו? הוא מרגיש שהאבא לא מבין אותו. הוא מסיק שהוא עם אביו לא משדרים על אותו גל, אין סיכוי שיבין אותו. עובדה, ממה שהוא מקיא - אני נהנה, כלומר, אנחנו בכלל לא באותו תדר. נוצר ריחוק. והבחור הולך לחפש את החברים שכן יבינו אותו (ולהם קל יותר, כי אין להם שום אחריות עליו, ואכמ"ל).

אותו רעיון יש גם בסיפורי המעשיות והגדרות השאיפות, כאשר הורים ומחנכים מנסים להכניס בילדים את שאיפותיהם ומספרים על עצמם או על גדולי הדורות איך היו פרושים מכל הבלי העולם, אבל מה יעשה הבן וכל זה אינו מדבר אליו, הוא לא אוחז שם וממילא הוא לא מוצא את עצמו מתר־גש מהדברים. כמובן שמושגים נעלים הם חשובים מאוד, אבל חשוב תמיד שהם יהיו בגדר מושגים, ותמיד לחזור 'לענייננו'.

ב. הדבר השני הוא דוגמה אישית. הילדים הם מומחים ממדרגה ראשונה להזהות זיוף ממרחקים. כאשר אבא למשל דוחק בבנו להתפלל בהתלהבות והוא עצמו מנמנם מתחת לטלית, או משדל את בנו לפתוח ספר וללמוד בעוד הוא לוקח את העתון לקרוא, הילד לא רק שלא ימלא אחר הדרישות אלא יתרחק עשרת מר־נים משאיפות ההורים. שוב יש כאן את עניין האמון, כי אם האבא מנסה 'לעבוד' עלי שצריך ללמוד והוא עצמו אינו עושה כן - איזה ערך יש לדברים?

הדבר הזה מצריך שינוי יסודי ביחס אל הנער, להבין שהוא אינו חצי בן־אדם אלא בן־אדם מבוגר שלם רק בקטן. צריך להתייחס אליו באמון מלא, במעשים ובחינוך. לכן חשובה כל־כך עד קריטית הדוגמה האישית, שלא תהיה מן השפה ולחוץ. דבר שהאבא אינו אוחז בו, שיבין שאין לו את היכולת 'לדרוש' מבנו. לבקש בוודאי שאפשר, אבל מתוך כנות ופתי־חות. לא לעבוד על הילד.

ג. נקודה נוספת וחשובה מאוד הוא המעטפת. הניהול התקין. כלומר, להקפיד - טכנית, לתחזק היטב את הקשר עם הבן. שיקבל את התחושה שהוא מעניין אותך, שהוא חשוב לך, שאינך מתקשר אתו רק כדי לצאת ידי חובה. הדרך היחידה לעשות זאת הוא להיות בקשר רציף, כל הזמן. הסברא וגם הניסיון מו־כיחים כי ילד שחש כי מעניין את אביו ממנו ומגורלו וכי הוא מעורה היטב בחייו - הוא יגמול לו מצדו ולא יעשה דברים מבלי להתייעץ, לשאול, לבקש.

ד. ולאחר שכל זה נאמר, חשוב מאוד גם לקחת בחשבון כי זו דרכו של עולם. הילד גדל והבגרות עושה את שלה, הילד הולך ומתקדם להיות איש בפני עצמו, ההולך בדרכו ומחליט את ההחלטות בחייו. זה השׁ־לב בו הוא מגלה 'מרדנות' טבעית ובריאה בצאתו אל חייו שלו. לא צריך לאבד עשתונות כשזה קורה, זהו חלק מתהליך ההתבגרות של האדם בחייו.

ה. למעשה, לפי כל דברינו אלה, העצה שלי היא לקחת את הילד לפגישה 'דוגרית' ולדבר אתו בגובה העי־ניים ובלי יומרות מיותרות, לומר לו כי לא נוח לך עם החליפה הזו (למשל), וכי אתה מתבייש ולא נעים לך מהאנשים בבית הכנסת וכו'. הדיבור הישיר והבלתי מתיימר להציג את תביעת האבא כדרישת התורה אלא הוא מדבר על הדבר שבאמת מפריע לו, המניע האישי שלך, אזי כמעט ולא ייתכן שהילד יתנגד לזה.

ו. ובסופו של דבר, וגם בתחילתו, חובה לזכור שהכלי הטוב והמועיל ביותר שיש לו להורה בחינוך ילדיו הוא התפילה. לצד כל השתדלויות וההשקעות, פשוט לשפוך שיח לפני בורא העולם שיילכו בניו בדרכי ישרים בתוך העולם רווי האתגרים בו הם וגם אנחנו חיים".

מזה שנים עוסק הרב אייזנבאך בעולם החינוך והנפש ובהכוונה פרטנית וכוללנית של הורים ורמ"ם פרטיים, מלמדים ואנשי חינוך. לאורך השנה הוא מלווה סביב השעון מאות בחורים וילדים בצורה פרטנית, מטפל ויועץ חינוכי במוסדות חינוך רבים בבני ברק.

להעשיר את ארגז כליהם בכלים המועילים, כבר לומדים אצלו את רזי השיטה.

"אני רוצה להביא את בשורת הייעוץ בתחומי החינוך והנפש מצורת המבט שלי ובסגנון עבודה חדשה ופורצת דרך עם חשיבה יצירתית מחוץ לקופסה - בהכוונתם של גדולי הדור וראשי הישיבות", הוא מדגיש.

הרב אייזנבאך לא מסתיר את שאיפותיו הרחוקות. "בסופו של תהליך אני רואה את עצמי עומד בראשות המ־רכז לייעוץ, הדרכה ושיקום הגדול ביותר בציבור החרדי", הוא אומר.

במקביל, מכשיר הרב אייזנבאך עוד ועוד אנשים תחתיו בכל התחומים ועל־פי המודל שפיתח. נכון לרגע קיימים מספר אגפים תחת 'מגדלור'.

אגף המיון: מיומנותו המודגשת של המכון והעומד בראשו הוא קודם־כל הכרת השטח. בשל היותו של הרב אייזנבאך נתקל בכל סוגי המקרים והבעיות, הרי שכל פו־נה שמגיע אליו, דבר ראשון יודע שהוא בידיים הנכונות, בדרכו להתכוונן למקום הנכון, מה הוא זקוק ומה יועיל לו בשלב זה.

ואכן, דומה כי זהו האגף הפעיל ביותר במרכז 'מגד־לור': אגף המיון הראשוני. זה המקום בו הצוות המקצועי בראשות הרב אייזנבאך בוחן כל מקרה לגופו, לבחון את כל הסיפור מכל ההיבטים, ומפנים הלאה למקומות או לא־גפים המתאימים. המטרה היא לספק מקום אחד בו יוכל כל אחד שנתקל בבעיה מכל סוג שהוא לדעת בדיוק מה עליו לעשות. למנוע את השטח האפור בו נופלים רבים וטובים, מהסיבה הטריוויאלית כל־כך - שהם פשוט לא יודעים מה עליהם לעשות.

"הרי לא הרי האחד כהרי האחר. לא הרי הראשון כהרי השני. לא הרי השלישי כהרי הרביעי. חנוך לנער על פי דרכו שלו. כל אחד וה'שלו' שלו. עולם החינוך אינו מקצוע נגרות. אין כללים, ואין יוצא מן הכלל, אין דרך אחת, ואין רשימת מתכונים מסודרת. המיון הוא צעד הכרחי ראשון בדרך לפתרון", מסביר הרב אייזנבאך.

אגף הייעוץ: האגף החשוב הנוסף הוא אגף הייעוץ הדידקטי־אישי על־ידי קידום דידקטי וקידום רגשי באופן פרטני על־ידי ראש המכון הרב אייזנבאך.

מדובר באגף לייעוץ ומיון ראשוני לכל מקרה בתחומי הנפש והחינוך. "האגף הוקם כדי שלאחר שאיתרנו את הבעיה נוכל להפנות את הבחור לאיש מקצוע מתאים תחת פיקוח והדרכה שלנו".

כאן נכנס גם נושא הייעוץ וההתאמה והשיבוץ לישיבות ות"תים. "הרעיון הוא לפרק את המודלים הקיימים שאינם יורדים לשורש ההתאמה ולהכניס לתודעה את הייעוץ החיוני בעניין ואת ההתאמה הנכונה.

אחת המשימות החשובות במסגרת אגף הייעוץ העומדות בפני הרב אייזנבאך הוא לפתח אגף ייעוץ והכוונה לתלמידים לקראת עלייתם לישיבות (קטנה וגדו־לה) ולת"תים, ולהתאים על־פי בחינה מעמיקה של צרכיו ויכולותיו, כישוריו ומעמדו של הבחור עצמו - את הישיבה בה יוכל לצמוח באופן המיטבי. גם כאן מדובר במהפכה של ממש.

הרב אייזנבאך שרואה מדי יום מול עיניו את המחירים הכבדים שבחורים צעירים צריכים לשלם בעקבות בחירה שגויה של ישיבה, כשלעתים המחירים הם בלתי הפיכים, רואה בייעוץ וההכוונה המקדימה - לפני הכניסה לישיבה - עניין חשוב מאוד. מעין תכנית מניעה, שחלילה לא ייפלו בחורים וייגרסו בגלגלי השיניים התובעניים של הלחץ החברתי בישיבה, או כל חוסר התאמה אחרת בין כישוריו ויכולותיו של הבחור לעומת סגנון הישיבה.

אגף הייעוץ מעניק ייעוץ באופן פרטני להורים. "הגיע הזמן שההורים יחזרו לקבל חזרה את הבטחון העצמי שיש להם את היכולת לחנך. המציאות הזו זועקת לשמים. איך יכול להיות שדווקא במקום שבו מתעצבת נשמתו של דור העתיד אנו נתקלים לא אחת במציאות המלמדת על שט־חיות מופלגת והיעדר חשיבה מושכלת. איך ייתכן שדווקא בתחום הכל־כך רגיש ומסוכן, בשנים הכי קריטיות לעיצוב האדם, אנחנו מרשים לעצמנו לעשות הנחות ולהסתפק במדיניות של עמימות. של ערפל כבד. של הדחקה 'שיהיה טוב' כי תמיד יהיה טוב", הוא מעביר מסריו להורים.

אגף לקידום אישי: המרכז מעסיק צוות של 50 מקדמים אישיים רב־תחומיים שמטרתם כחלופה לתופעת החונכים הקיימים בישיבות ללא שום פיקוח והדרכה. מדובר בחונ־כים שעברו הכשרה לקידום אישי הן בתחומים הדידקטיים והן בתחומים הרגשיים והנפש ועל־פי מודל A.M.A. המ־קדמים האישיים נפגשים עם הבחור שלוש פעמים בשבוע תחת פיקוח והדרכה, ובמטרה לשמש כמעטפת לקידום הבחור לבנייתו האישית בכל תחום שאליו הוצב היעד.

הרב אייזנבאך מעניק לנו הצצה אל מאחורי הקלעים של העשיה הברוכה בכל הנוגע להליך שיבוץ המקדמים האישיים. "איננו מסתפקים בהעמדת משבצים ורכזי־מע־קב והכוונה, אלא בניית תכנית איכותית לקידום המטורות ועדכונה בהתאם להתפתחויות. אנחנו עושים זאת באמצ־עות ניהול מעקב ממוחשב האוגר כל פרט ושומר כל נתון. כשאנו מקבלים מהגורם המפנה - צוות הישיבה או אחד ההורים - את שמו של התלמיד אנו פותחים לו כרטיס תל־מיד ומתחילים לאסוף אודותיו מידע. המודל של הכרטיס נבנה במחשבה רבה על־ידי אנשי חינוך ויועצים מנוסים מכל תחומי האבחון הקיימים בענף הלימודי והחינוכי, כך שהוא מסודר מקוטלג ומפורט.

"אנו מזינים לתוכנה אינפורמציה כללית הכוללת את פרטי התלמיד, פרטי משפחתו, השתייכות מגורית, מצב סוציאלי, מקומות לימוד קודמים, סיבת ההפניה, עבר ישיב־תי ושאר מסגרות לימוד, דמות רוחנית־תורנית שהמשפחה כפופה אליה וכדומה.

"אחרי האינפורמציה הכללית אנו אוספים אינפורמציה על אישיותו, יכולותיו וכישוריו, מגבלותיו והתמודדויותיו בשלל המישורים, השתלבותו בישיבה, חוות־דעת של הצוות, אבחונים קיימים, אבחונים ובדיקות שטרם נעשו. כל זה כלול בשלב הראשון.

"בשלב השני נעבור לשיבוץ והתאמת המקדם האישי המתאים לתלמיד ספציפי זה. ישנן ישיבות כיום שמוכנות להמתין זמן ולא לקחת מקדם אישי מזדמן המחפש השל־מת הכנסה או מקדם חצי־מתאים... כל עוד 'מגדלור' לא מעמיד להם מקדם אישי בעל התאמה מלאה לצרכיו של התלמיד - הם ימתינו. ההמתנה תמיד מתברר כמשתלמת".

אגף הסיוע: 'מגדלור' מחזיק גם אגף עזרה וסיוע המיועד למקרים בהם דרושה התערבות מקצועית. בנוסף, קיים בארגון גם קרן שיקום וסיוע למקרים בהם אין אפש־רות למטופלים לטפל בעצמם מבחינה כלכלית.

"מדובר בקרן שיקום וסיוע לאברכים שמסיבות מסוימות המצב בבית חרב הן מהבחינה הנפשית והן מה־בחינה הכלכלית. המטרה היא לתת להם הלוואה לטווח ארוך ובתשלומים נמוכים כדי שיוכלו לשקם עצמם חזרה.

"אם אני לא מגיע עם תוכנית יעד - התוצאות לא ניכרות על פני השטח. האתגר מתחיל אצל המשגיח. הרב אייזנבאך בפורום אנשי החינוך וראשי הישיבות.

"לדוגמה: אברך שהמצב הכלכלי שלו הוא בכי רע ואין לו שום מקצוע ביד, אין לו זמן ויכולת 'למצוא את ייעודיו'. ברגע שי־תאפשר לו מבחינה כלכלית ללמוד ולהכיר את עצמו ואת המעכבים העומדים לו על אם הדרך, ברגע שירכוש מיומנות כיצד להתפתח - הוא יתחיל להתפתח ובהמשך להחזיר את ההלוואה".

באגף הזה אף מתגבש בימים אלה צוות עסקנים שייתן מענה לבעיות מעבר לתחומים של נפש וחינוך, כמו בעיות קהילתיות ומש־פחתית כהתאמת משפחות אומנה לנערים הזקוקים ל"ע להשתלב במשפחות אומנה.

אגף מחקר ופיתוח: לצד העבודה השו־טפת מחזיק המרכז אגף מחקר ופיתוח לה־עצמת המודל לטובת מתן פתרונות חינוכיים בקהילה. הדבר בא לידי ביטוי באמצעות כתיבת מאמרים וכתבות בגישה החדשה ופורצת הדרך עם זוויות שונות וכלים חדשים לפתרון טוב ומהיר יותר, וכן להטמעת מוד־עות בשטחים האפורים המשוועים לאלומות אור בהם.

"במסגרת אגף הפיתוח אני מעניק הר־צאות בכל תחום החינוך והנפש על־פי מודל A.M.A", הוא מספר.

אגף להכשרה מקצועית: מודל AMA גובש לאחר טיפול בכ־400 מקרים מכל הסוגים ובכל התחומים הקשורים לייעוץ טיפול ועסקנות בתחום הנפש והחינוך. המו־דל מבוסס על הנחות עבודה כבסיס לתאוריה - ולאחר מכן תאוריה עם תרגילים מעשיים בדרך להגעה ליעד.

"המודל הזה רשם ב"ה 100 אחוזי הצ־לחה לכל מי שביצע אותו כהלכה. המודל הייחודי הזה אינו נוגע בהכרח לנושאים רגשיים וחינוכיים, אלא ניתן להשתמש בו לכל תחומי החיים, מפיתוח בעסקים, שיפור התקשורת שלנו עם סביבתנו, דרך התעצמות רוחנית ועד לחינוך ילדים. הגילוי האישי נכון לכל אחד ואחד. לשם כך אנו מעבירים קורסים רב־תחומיים תחת מודל A.M.A בא־מצעות 20 שיעורים + 100 ימי תרגול ואימון על־ידי מאמן אישי צמוד, ואנו מעודדים כל אחד ואחד לבוא ולהתפתח באמצעותו.

"אין ספק כי מדובר במודל פורץ דרך שפירותיו הב־רוכים כבר מגדלים פירי־פירות. והדלת פתוחה לכל מי שעוסק בחינוך, או מתמודד בעצמו עם ילדים בגיל זה; כל מי שמבקש לסייע או להסתייע, לבוא ולהשתתף בסדנאות 'מגדלור' בשלל דרכים שמטרתן להכיר את הנפש של הב־חור בדורנו, לדעת את מהלכיה ולהבין את מעמקיה, ויחד להביא לעידן חדש של תקווה ושלוות נפש לטובת כולנו מתוך הכרה רחבה ומקסימום תוצאות".

להציב אתגרים

במסגרת הראיון הצבנו להרב אייזנבאך סדרת שאלות חינוכיות ורעיוניות העוסקות בענף החינוכי בין כותלי הישיבה, ואף בזירה ההתנהגותית מחוץ למוסדות החינוך.

עד לפני שני עשורים לא היתה מודעות בציבור החרדי לגשת לטיפולים כדי להעלות בחור על דרך המלך. היום נדמה שיש 'עודף מודעות'. האם כל אחד זקוק לטיפול?

"כעיקרון לכל אחד יש היכן להתקדם. אבל אני לעולם לא אגדיר בעיה כשהיא איננה קיימת. הורים באים אלי בבקשה 'לפתור בעיה' לילד. לא אחת אני מוצא עצמי שולח אותם אחר כבוד הביתה באמירה שהילד שלהם בסדר גמור ולא נזקק לכל טיפול לפתרון בעיות. 'שילמדו להתמודד. זה לגיטימי. זהו טבע האדם. והילד בריא לחלוטין', אני אומר להם".

"לכל אדם משימה משלו. אין אחד שלא הגיע לעולם עם משימה ייחודית אליו. התפקיד שלנו הוא לגלות את המשימה המצויה בנו ולהביאה לידי ביטוי. ביטוי ברוחניות, ביטוי בעולם הגשמי. כולנו נולדנו כך. זו העבודה של כל אחד ואחד מאיתנו". בשיחה לבחורים בהיכל הישיבה

ובכל זאת, יש כל־כך הרבה מטפלים הטוענים ש'כולה שלי' והאמת מצויה 'רק אצלי'.

"מהי השיטה המומלצת? זו השיטה שמקדמת אותי. מה שיביא אותי לתחנה הסופית - מתאים. אני לא שולל שום שיטה. אני כן או אומר שצריך התאמה. אני רוצה להרגיש טוב עם בגד אותו אני רוכש בחנות הבגדים. איזה בגד נרכוש? כל אחד ירכוש את הבגד שהולם את מידותיו".

לעתים אנו נתקלים בטיפוס השקט, הפחות דינמי, זה שקולו פחות נשמע בעולם רועש ודעתו פחות מתקבלת. בעולם כל־כך מוחצן כמו העולם שלנו, לעתים הוא עלול למצוא עצמו על 'סקלת הבעייתיים' ושלא בצדק.

"המופנם אינו פחות משכיל וחכם. מים שקטים חודרים עמוק. הוא עושה את זה בחן, למד לצעוד קדימה בדרך שלו. לא לדרוך במקום. יש אנשים שהאופי שלהם כזה - שהשואו, הרעש והצלצולים פשוט לא חסרים להם. בהצגה יש את אלה שניצבים על הבמה, אבל יש גם אלה שהכינו את התפאורה. השם שלהם אולי מוזכר בדרך אגב, אבל הם לא אנשים שנמצאים בפרונט. בן כיתתי הוא המלך? אבל אני מרגיש לא פחות טוב כי אני יצרתי את הכסא של המלך. אנו טועים לחשוב שהטיפוסים השקטים נעלמים. זה לא נכון. הם מוצאים את הסיפוק שלהם ממקומות אחרים, אבל בעזרת כישורים נכונים הם מוצאים גם מוצאים".

אתה מדבר על יעדים ואתגרים הנחשבים לחלק בל־תי נפרד מהפעילות של 'מגדלור'. זה מטיל סימן שא־לה גדול על היעדר האתגר שלעתים קיים בישיבות.

היעדר אתגר שמוליד שטחיות לימודית והיעדר מוטיבציה.

"הקניית הכלים ללימוד תורה והנחלת מתיקות התורה לא בהכרח מוקנות כאתג־רים. בחור לא מגיע לישיבה כדי לערוך מב־חן לדיינות. יש ערך עליון של הנחלת לימוד התורה ומתיקותה ולשם אנו חותרים - עם תעודה או בלעדיה. אבל זהו אתגר בפני עצ־מו! מעבר לכך עולם הישיבות, ברובו, מציב אתגרים לימודיים.

"כשאנו מדברים על הצורך להציב אתג־רים לבחורי ישיבה צריך לזכור שאנחנו מד־ברים על מרחב זמן יומיומי עצום שכל־כולו מוקדש ללימודי קודש. ילדינו כבר בגיל 12 יוצאים ל־10 שעות לימוד ביום. מגיל 14 זה עולה ל־14 שעות ליום. במידה ובחור הישי־בה הממוצע ממלא את מרחב הזמן הזה, או לפחות את רובו, בלימוד התורה הק', הרי שזהו אתגר עצום בפני עצמו שכבר נכבש והושג. מה גם, שהאתגר הטבעי עולה ועולה ככל שהשנים חולפות. אני מאמין שהשיטה הנוכחית הקיימת בעולם הישיבות בהחלט עובדת.

"אם אני לא מגיע עם תכנית יעד - התו־צאות לא ניכרות על פני השטח. האתגר מתחיל אצל המשגיח. האתגר של המשגיח כלפי הבחור ברור: כשאתה מכניס אותו לי־שיבה, איך אתה רוצה להוציא אותו כעבור שלוש שנים. אם לך יהיה אתגר - גם הבחור יישם אתגרים. זה נכון למג"שים, למלמדים בחיידר, להורים.

"כמו כל קבלן, אם הוא לא יתכנן מראש את הבניה לשנה הקרובה - הבניה תיראה כמו בניה ערבית.

"אז נכון, איני אומר מהו האתגר - יש את האתגר האישי של כל בחור, אבל יש אתגרים המוגשים בדמות יעדים שברור לנו שאנחנו רוצים שיקרו - אנחנו חייבים להציבם מראש. גם בתחום ההתנהגותי, ללמוד לקחת אחריות, לדעת לתת ולקבל, לדעת איך לחיות נכון עם הזולת".

ישנה טענה האומרת שצריך לשנות את שיטות החינוך מקדמת דנא שכן גם הבעיות השתנו. מה דעתך?

"אני שומע את הקולות הללו מכל מיני מקומות ואנשי חינוך. איני מסכים עם הדברים. עולם 2019 הוא אותו עולם ישן מוכר וידוע עם צבעים חדשים נטו. אותן הבעיות. אותם הניסיונות. אותם האנשים. ואין כל חדש תחת השמש.

"נכון, צריך ללמוד היטב את המפה ואת השטח ולהבין את 'הרמיות החדשות' של אותו 'מלך זקן וכסיל' ואת דרכי המלחמה החדשות. הכל נכון. זה תפקידנו עתה. אך 'צאי לך בעקבי הצאן'. הם לא היו 'מצומצמים' וגם לא 'מרובעים'. אולי הדרך שבה הם נקטו בדרך לפתרון היה שונה ומותאם לאותו זמן ותקופה, אך את העיקרון לפתרון הם כבר ייצרו פיתחו ניסו וייסדו. האם הצליחו? גם אנחנו לא תמיד מצ־ליחים. בדיוק בשביל זה אנחנו כאן.

"אני כן יכול לומר שאנשי דור העבר עבדו קשה כדי להשיג ולהגיע לעומק ולשורש הבעיות, ולהביא הצלה רו־חנית וחינוכית בגוף ובנפש לדור שלהם ולדורות הבאים. גם אנו נמשיך לחפש - אבל מהשורשים למעלה. נפתח ספרי מוסר, נשמע סיפורי צדיקים, נעיין במשנתם ובדרכם, נביט אחורה אל אבות האומה אל הנסיונות וההתמודדויות שהם חוו - ואיך שרדו בכזו אמונה ודבקות במטרה. זו לא בושה. זה לא 'פנאטי' ולא ראש קטן. זה הטוב שבטוב, יין משובח ישן נושן ומיושן".

מעוניין להצטרף למעגל ההצלחה? זה הזמן להרים טלפון ל־072-2556262 ולפתוח בחיים חדשים!